

LOKAAAL BESTUUR

Maandblad van het Centrum voor Lokaal Bestuur van de PvdA

KOM NAAR DE OPRICHTINGSBIJEENKOMST VAN HET CLB!

De oprichtingsbijeenkomst van het CLB vindt vandaag plaats tijdens het PvdA-congres.

Alle raadsleden, deelraadsleden, db-voorzitters, wethouders, burgemeesters, statenleden, gedeputeerden, CdK's en waterschappers zijn van harte uitgenodigd voor deze bijeenkomst!

Tijdstip: rond 12.30 uur in een aparte zaal.

Let op de mededelingen hierover!

Voor iedere bezoeker ligt er een leuke attentie klaar.

EXTRA
EDITIE

Foto Bert Beelen

CLB MAAKT NIEUWE START

Het Centrum voor Lokaal Bestuur wordt vandaag, 12 december, op het congres van de Partij van de Arbeid in Apeldoorn formeel als vereniging opgericht. Deze gebeurtenis markeert een nieuwe richting die we met onze bestuurdersvereniging willen inslaan. Het nu functionerende CLB-bestuur is van mening dat de door onze leden gemaakte kritische opmerkingen een nieuwe aanpak nodig maken.

Dat begint met het oprichten van een zelfstandige bestuurdersvereniging, die natuurlijk op een goede manier is verbonden met onze partij, maar tegelijkertijd zelfstandig kan handelen. Dit was voorheen niet het geval. Alle PvdA-leden die in gemeente, provincie en waterschap een bestuurlijke functie vervullen, zijn door hun partijlidmaatschap ook lid van het Centrum voor Lokaal Bestuur. Hetzelfde geldt voor onze oud-bestuurders. Het CLB-bestuur wordt gevormd door een vertegenwoordiger uit elk gewest, een onafhankelijke voorzitter, een lid van het partijbestuur en een vertegenwoordiger uit de Tweede Kamerfractie.

Ook is de kritiek op de onduidelijke financiële bijdrage en wat daarvoor gebeurt terecht. CLB-leden betalen tot nu toe een bijdrage voor het lidmaatschap van onze partij, een bijdrage voor het verkiezingsfonds, een bijdrage aan het opleidingsbudget van de partij en een bijdrage aan het CLB. In de nabije toekomst wordt de bijdrage voor elk van deze onderdelen apart zichtbaar. Daardoor wordt het misverstand opgelost over de besteding van de CLB-bijdrage waarin voorheen al deze onderdelen waren ondergebracht.

Tot slot zijn we met elkaar van mening dat de PvdA-bestuurders in gemeenten, waterschappen en provincies een belangrijke basis van onze partij vertegenwoordigen. In deze positie brengen wij ons sociaaldemocratisch gedachtegoed in de praktijk. Maar ook zouden wij - meer dan nu gebeurt - juist vanuit die bestuurlijke positie en praktische bestuurderservaring een actievere inbreng willen organiseren bij het vertalen van ons gedachtegoed in concrete ambities en modernisering van onze sociaaldemocratische idealen.

Het CLB richt zich daarbij op ondersteuning van eigen netwerken, zet nieuwe netwerken op waar nodig en gewenst, prikkelt tot gedachteontwikkeling en genereert nieuwe ideeën om de sociaaldemocratie in de samenleving vorm en inhoud te geven. Door vanuit de netwerken werkgroepen te vormen die onze maatschappelijke ambities met de voeten in de klei omzetten in realistische oplossingen willen we bijdragen aan een krachtige Partij van de Arbeid.

Zo worden we nog beter herkenbaar in onze idealen en oplossingen, onze ambities en innovaties. Zo staan we nog steviger als een sociaaldemocratische familie en is solidariteit geen woord uit het verleden maar een begrip met betekenis voor deze tijd.

Leen Verbeek, Voorzitter CLB

I E D E R E E E N

JAARPROGRAMMA 2010 - BESTUURDERSVERENIGING

Inleiding

Vandaag, 12 december 2009, wordt het Centrum voor Lokaal Bestuur naar verwachting door het partijcongres erkend als zelfstandige bestuurdersvereniging van de Partij van de Arbeid. Op dezelfde dag worden de statuten van het CLB ter goedkeuring voorgelegd aan de contribuanten. Hiermee wordt het CLB een zelfstandige neveninstelling van de Partij van de Arbeid. 2010 wordt een spannend jaar voor het CLB en voor de PvdA. Dit jaar zal in het teken staan van de vormgeving van de organisatie, invulling van de nieuwe verplichtingen die voortkomen uit de status van zelfstandige organisatie, vormgeving van de verschillende samenwerkingsrelaties met de vereniging, de WBS en de andere neveninstellingen. De gemeenteraadsverkiezingen op 3 maart zorgen ervoor dat de eerste maanden van 2010 volledig in het teken staan van campagnevoeren en alles in het werk stellen om een goede verkiezingsuitslag te behalen. Na 3 maart, als de stofwolven zijn opgetrokken, zullen we de nieuw gekozen (deel)raadsleden welkom heten. Daarna dient zich hopelijk ook een groot aantal nieuwe wethouders aan. Na 3 maart begint de nieuwe raadsperiode. Wij CLB'ers zullen een groot aantal welkomstbijeenkomsten in de regio's organiseren in het kader van de kennismaking tussen 'oude' en nieuwe CLB-leden. Daarnaast organiseert het Opleidingsinstituut van de PvdA een aantal leergangen voor nieuwe raadsleden, fractievoorzitters en wethouders. Het CLB zal nauw betrokken zijn bij het vormgeven van deze opleidingen. De nieuwe positie van het CLB brengt een aantal veranderingen mee.

CLB als zelfstandige organisatie

Het grote belang van lokale en regionale politiek voor de sociaaldemocratie en het specifieke karakter van deze bestuurslagen vraagt om een eigen verband van lokale / provinciale politici en waterschappers binnen de PvdA. Het CLB was formeel een onderdeel van de Wiardi Beckman Stichting, maar beide organisaties beschouwden deze constructie steeds meer als kunstmatig en niet goed werkbaar. Binnen de WBS verzelfstandigde het CLB zich waarbij de nadruk steeds meer kwam te liggen op het CLB als netwerkorganisatie in plaats van als wetenschappelijk adviesorgaan voor lokale en regionale politici. In feite was het CLB een bestuurdersvereniging geworden zoals we die ook kennen in andere partijen. Nu de Wiardi Beckman Stichting naar Den Haag is verhuisd en het CLB opnieuw domicilie heeft gekozen aan de Herengracht 54, in het partijkantoor van de PvdA, lag ontvlechting van beide organisaties voor de hand.

Transparantie

Een zelfstandige organisatie biedt ook andere voordelen. Nu het CLB een verenigingsstructuur heeft gekregen en op basis van een eigen programma werkt, wordt de band tussen CLB, zijn

dienstverlening en de leden hechter. Door het werken met een eigen begroting en jaarrekening wordt transparant waar de afdracht van de leden van het CLB voor wordt gebruikt en wat de meerwaarde hiervan voor de leden is. Het bestuur functioneert in de nieuwe constructie als werkgever en opdrachtgever voor de kleine professionele staf van het CLB. Het bestuur van het CLB heeft, in overleg met de besturen van de Wiardi Beckman Stichting en de PvdA, in 2009 het initiatief genomen om de positie van het Centrum te verhelderen en verstevigen - en tevens de weg vrij te maken voor een degelijk opleidingsinstituut van de PvdA.

PvdA Opleidingsinstituut

Vanaf 2010 zullen alle scholings- en opleidingsactiviteiten in PvdA-verband worden gebundeld in één opleidingsinstituut, onder verantwoordelijkheid van de partij. Het CLB maakt afspraken met het partijbestuur over het opleidingsprogramma en krijgt daarbij de garantie dat de omvang en kwaliteit van het programma aan de wensen van de bestuurdersvereniging voldoen.

CLB-leden

Van het nieuwe CLB zijn de huidige vertegenwoordigers van de PvdA in gemeente, provincie en waterschap lid. De huidige vertegenwoordigers van de PvdA in gemeente, provincie en waterschap zijn leden met stemrecht. Hun lidmaatschap vloeit voort uit de functie die zij vervullen is daaraan onlosmakelijk verbonden. Daarnaast heeft het CLB buitengewone leden. Buitengewone leden kunnen kandidaten die op een kandidatenlijst voor gemeente, provincie of waterschap staan of oud-bestuurders of volksvertegenwoordigers van deze organen. Het CLB wil op deze wijze de brug slaan tussen leden met minder en meer ervaring. De buitengewone leden hebben geen stemrecht binnen de vereniging. Alle leden van het CLB zijn de primaire doelgroep voor de CLB-activiteiten.

Doel van het CLB

De vereniging stelt zich ten doel de toepassing van de sociaaldemocratische beginselen in gemeenten, deelgemeenten, stadsdelen, provincies, waterschappen en andere regionale publiekrechtelijke lichamen te bevorderen.

Aan dit doel zal op verschillende manieren worden gewerkt. De taken en functies van het CLB zijn:

- het informeren, adviseren en ondersteunen van de leden van de vereniging;
- het bieden van inhoudelijke voeding, mogelijkheden voor ervaringsuitwisseling en het bieden van een platform voor discussie voor lokale en regionale politici;
- het ontdekken, ontwikkelen en toegankelijk maken van inhoudelijk en/of geografisch georganiseerde netwerken van en tussen lokale en regionale politici. In deze netwerken zal het ook gaan om deskundigheid van de leden te mobiliseren en toegankelijk voor andere leden te maken.

Daarnaast zal het CLB adviseren over politiek-bestuurlijke onderwerpen en hierover debat entameren en stimuleren. Het CLB kan hiervoor eigen standpunten ontwikkelen. Hiervoor zal het CLB de platformfunctie vervullen voor lokaal- en regionaalpolitieke gezichtspunten binnen de Partij van de Arbeid.

Het nieuwe CLB zal hiervoor een website en publicaties verzorgen, waaronder ons maandblad Lokaal Bestuur. Het CLB zal als makelaar optreden voor scholing en opleiding binnen de PvdA daar waar het gaat om vragen en behoeften vanuit de lokale en regionale politici en het aanbod binnen het opleidingsinstituut van de PvdA.

Wenkend perspectief

Het CLB streeft naar een gezaghebbende positie als bestuurdersvereniging van de PvdA. Deze gezaghebbende positie zal inhoudelijk worden verworven onder andere door vooral de talenten en deskundigheden van de eigen leden te mobiliseren en toegankelijk te maken maar ook door het inhoudelijk voeden van zijn leden. Voor deze inhoudelijke voeding zal ook nauw worden samengewerkt met de WBS. De bestaande activiteiten zullen in 2010 worden voortgezet en worden beoordeeld en gewogen op hun doelmatigheid in relatie tot hun bijdrage aan het verwerkkelijken van het hier geschetste perspectief. Waar nodig worden nieuwe activiteiten die beter aansluiten op dit perspectief ontwikkeld.

Bestuur CLB

Het CLB heeft een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. In het Algemeen Bestuur is plaats voor 18 leden. Elk gewest en de afdelingen Amsterdam en Rotterdam kunnen elk een lid voor het CLB-bestuur voordragen. Daarnaast zijn er drie adviserende leden. Deze zijn de secretaris van het CLB, een lid van het Partijbestuur van de PvdA en een lid van de Tweede Kamerfractie van de PvdA. De voorzitter van het CLB wordt benoemd door de Algemene Ledenvergadering. De voorzitter van het CLB is adviserend lid van het landelijk bestuur van de PvdA. In 2010 zal in het kader van de invulling van het huishoudelijk reglement verder gekeken worden naar de wijze waarop de leden van het Algemeen Bestuur worden benoemd en de wijze waarop de leden van het CLB daar invloed op kunnen hebben. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan regionale werkgroepen of afdelingen.

Staf CLB

De bestuurdersvereniging wordt ondersteund door een kleine professionele staf bestaande uit een beleidsmedewerker (0,6 fulltime formatieplaats), een eindredacteur Lokaal Bestuur (0,6 fulltime formatieplaats), een secretariatsmedewerker (0,8 fulltime formatieplaats) en een secretaris (fulltime formatieplaats).

Communicatie

Als zelfstandige organisatie zal het CLB een eigen communicatie-

plan op gaan stellen. De communicatiestrategie wordt gericht op het vergroten van het draagvlak van het CLB onder zijn leden en de betrokkenheid van de leden bij het CLB en de activiteiten van het CLB.

De netwerkfunctie van het CLB zal hierin centraal staan. De activiteiten en communicatie van het CLB zullen worden voorzien van een rode draad, een thema dat aansluit bij de slogan voor de gemeenteraadsverkiezingen 2010, Iedereen Telt Mee en hoe wij onze sociaaldemocratische beginselen vorm geven.

Netwerken en Activiteiten

Burgemeestersdag

De burgemeestersdag 2010 organiseren wij dit jaar in Rotterdam. Op uitnodiging van Ahmed Aboutaleb zijn alle PvdA-burgemeesters van harte uitgenodigd de 'Maasstad' te komen bezoeken.

Wethoudersdag Den Haag

In mei/juni worden alle wethouders uitgenodigd voor een netwerkbijsamenkomst met de fractie in de Tweede Kamer en de bewindspersonen van de PvdA. Naast een informele (borrel)mogelijkheid biedt de bijeenkomst de kans om kennis te maken met de Tweede Kamerleden en inhoudelijke zaken uit te wisselen.

Statendag

In 2011 zijn de verkiezingen voor de Provinciale Staten, dus hebben we nog één jaar te gaan om te laten zien wat de PvdA in de verschillende provincies voor elkaar heeft gekregen. Tijd om onszelf te profileren! Het CLB zal in het najaar weer een Statendag organiseren om met Statenleden, gedeputeerden en andere PvdA-politici samen de balans op te maken ten aanzien van de voor de PvdA belangrijkste provinciale ambities.

Waterdag

PvdA-bestuurders van de waterschappen zijn in de nieuwe opzet van het CLB ook lid van de vereniging geworden. Ook voor de waterschappers wordt passende ondersteuning ontwikkeld / aangeboden in samenwerking met het waternetwerk.

Regionale CLB-netwerken

Na de gemeenteraadsverkiezingen is het een zeer geschikt moment om te starten met regionale CLB-bijeenkomsten. Per regio worden alle CLB'ers plus de regionale Kamerleden uitgenodigd om kennis te maken. Nieuwelingen krijgen zo op een informele manier de kans om collega's en andere bestuursleden te leren kennen. Ook oud-bestuurders worden benaderd om een rol te vervullen in deze bijeenkomsten. Het initiatief van deze bijeenkomsten ligt bij het CLB, de CLB-bestuursleden zullen als gastheren en -dames optreden in de eigen regio. In het najaar van 2010 zullen vervolgbijeenkomsten georganiseerd worden, om zo het netwerk in stand te houden en uit te breiden. Op deze netwerkbijsamenkomsten kunnen regionaal interessante thema's worden besproken.

Thematische netwerken

In de Tweede Kamer wordt vaak gesproken over onderwerpen die de lokale en provinciale politici aangaan. Het is daarom belangrijk dat er goede contacten bestaan tussen de landelijke fractie en de wethouders en volksvertegenwoordigers in het land. Op verzoek van de fractie of vanuit het land kunnen thematische bijeenkomsten georganiseerd worden, ter bevordering van partijafstemming en kennisoverdracht. Thema's kunnen bijvoorbeeld zijn: krimp in de gemeente/regio en sociaaldemocratisch besturen, onderwijs / leerplicht / regionale samenwerking en sociaaldemocratisch besturen. Andere vormen van thematische netwerken worden gevonden door aan te sluiten bij reeds bestaande vormen van inhoudelijke samenwerking.

G 4 overleg / 100.000+ gemeenten

Een groot aantal fractievoorzitters uit de grotere afdelingen komt een paar keer per jaar bijeen om te spreken over de voor hen specifieke problematiek. Het CLB ondersteunt dit netwerk zowel organisatorisch als inhoudelijk.

Fractievoorzitters Provinciale Staten

De fractievoorzitters uit de Provinciale Staten komen 2 keer per jaar bij elkaar om over inhoudelijke thema's te spreken en om elkaar op de hoogte te houden van actuele thema's uit de verschillende provincies.

Gedeputeerdenoverleg

Vier keer per jaar komen de gedeputeerden van de PvdA bij elkaar om over specifieke PvdA-onderwerpen te spreken. Daarnaast bestaat er een afvaardiging van gedeputeerden die 4 keer per jaar overleg hebben met de PvdA-fractievoorzitter in de Tweede Kamer en de partijvoorzitter.

Jonge talenten

Het netwerk voor jonge politici is een actief netwerk bestaande uit PvdA-politici jonger dan 35. Per jaar worden er gemiddeld drie netwerkbijsamenkomsten georganiseerd, een van de politici is dan gastheer/gastvrouw in de eigen gemeente. Naast een inhoudelijk programma is ook het sociale contact een belangrijk onderdeel van de netwerkactiviteiten. Gemiddeld nemen 30 politici aan dergelijke bijeenkomsten deel. In 2010 wil het CLB twee bijeenkomsten organiseren, voor de zomer en in het najaar.

Nazorg en activering

In 2005 heeft het CLB een netwerk opgericht bestaande uit twee ervaren partijgenoten per gewest, om periodiek contact op te nemen met recent vertrokken wethouders, burgemeesters en gedeputeerden. Om de redenen van het vertrek om eens in een persoonlijk gesprek te vernemen, maar ook om wat af te raken van het beeld van de PvdA als 'kille' partij die geen oog zou hebben voor de persoonlijke aspecten van politiek. Bovendien kan een bestuurder die ergens vertrokken is, ergens anders opnieuw goed werk verrichten voor de partij.

TELT MEE

VERENIGING VAN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Bemiddeling

Het CLB neemt deel aan het overleg van de partij wat betreft bemiddeling en het helpen oplossen van (interne) conflicten. De aanleiding voor conflicten kunnen divers zijn. In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen kan de kieslijst een bron van ergernis zijn. In dit type situaties wordt (procedureel) advies gegeven vanuit het CLB of het Partijbureau. Dit is niet in alle gevallen genoeg. In een aantal gevallen is bemiddeling nodig. Voor deze bemiddeling wordt een pool van bemiddelaars ingericht die ter plekke aan het werk kunnen gaan. Gestreefd wordt naar een beschikbaarheid van minimaal twee bemiddelaars per gewest.

Wibautlezing

De twaalfde Wibautlezing zal op 4 februari 2010 worden uitgesproken door Lodewijk Asscher, wethouder te Amsterdam. Het thema van de lezing is 'Dromen van toen en nu'. De lezing vindt plaats in Amsterdam.

CLB-festival / Algemene Vergadering

Het 14^e CLB-festival van het binnenlands bestuur zal in 2010 plaatsvinden in november. Het thema voor het festival wordt later ingevuld. Het festival heeft een inhoudelijke component en een feestelijk accent. Het festival vervult een belangrijke rol in de netwerkfunctie van het CLB. Het CLB-festival wordt gecombineerd met de Algemene Ledenvergadering van het CLB. Tijdens dit deel zullen de zakelijke agendapunten worden behandeld die voortvloeien uit de nieuwe verenigingsstructuur. In 2010 zal dat in ieder geval de vaststelling van het Huiselijk Reglement betreffen.

Communicatiemiddelen

Lokaal Bestuur

Lokaal Bestuur komt 10 maal per jaar uit. Het eerste halfjaar zal het blad in het teken staan van de verkiezingscampagne, de resultaten die op 3 maart worden behaald en de gevolgen die dit heeft voor de positie van de PvdA in de colleges. De redactie is bezig met het aantrekken van enkele nieuwe leden uit de provinciale bestuurslaag. Lokaal Bestuur zal ook worden afgestemd op de vernieuwing binnen het CLB, waarbij gestreefd wordt naar de versterking van de platformfunctie en meningsvorming binnen het CLB.

Website

De website is eind 2009 geheel vernieuwd. De website moet een bron van informatie voor CLB-leden en andere geïnteresseerden worden. Naast standaardinformatie over het CLB is de agenda van CLB-activiteiten een belangrijk item. Daarnaast zal de website ook worden gebruikt voor opiniepeilingen.

CLB-zoek

Iedere volksvertegenwoordiger en bestuurder van de PvdA in gemeente, provincie en waterschap kan via MijnPvdA beschikken over de contactgegevens van zijn

of haar collega's. Op deze manier is heel gemakkelijk een wie-is-wie-gids per regio te maken. Op MijnPvdA kunnen alle CLB'ers zelf aangeven welke woordvoerderschappen zij hebben. Via een selectie-instrument kan het CLB dan veel gerichtere uitnodigingen versturen, zodat het aantal 'onnodige' e-mails flink zal dalen.

Samenvattend:

Activiteit	Aantal bijeenkomsten	Thematisch	Geografie doelgroep	Bestuurlijke laag / samenwerking
Burgemeestersdag	1	Ja	Landelijk	Lokaal
Wethoudersdag	1	Ja	Landelijk	Lokaal / nationaal
Statendag	1	Ja	Provinciaal	Provinciaal / nationaal
Waterdag	1	Ja	Regionaal	Regionaal / provinciaal / nationaal
Regionale netwerken	25	Ja	Regionaal	Lokaal
Thematische netwerken	3	Ja	Landelijk	Lokaal / WBS
Fractievoorzitters P.S.	2	Ja	Landelijk	Provinciaal
Gedeputeerdenoverleg	4	Ja	Landelijk	Provincie / nationaal / Partijbestuur
Jonge talenten	2	Ja	Landelijk	Lokaal / afhankelijk van vraag
Bemiddeling	vraagafhankelijk	n.v.t.	Provinciaal	Lokaal / provinciaal
Wibautlezing	1	Ja	Landelijk	Lokaal / provinciaal / nationaal
CLB festival	1	Ja	Landelijk	Alle

Ondersteuning

Advies

Het geven van advies is een belangrijk onderdeel van het werk van het CLB. Met zowel inhoudelijke, procedurele als juridische vraagstukken kunt u bij het CLB terecht. In sommige gevallen mondt een adviesaanvraag uit in een bemiddelingstraject.

Wethoudersdatabank

Sinds maart 2002 is het door de invoering van het dualisme mogelijk om wethouders van buiten de gemeenteraad aan te stellen. Deze wethouders hebben niet op de kandidatenlijst van de partij gestaan, zij komen van buiten de lijst en vaak ook uit een andere gemeente. Sinds de verkiezingen van 2006

zijn ongeveer 30 kandidaten via bemiddeling van het CLB aan gemeenten gekoppeld. Met het oog op de komende verkiezingen willen wij fracties en kandidaten graag attenderen op de databank voor wethouders. Hierbij zijn twee invalshoeken: het zoeken naar kandidaten en het aanbod van kandidaten. Op de website van de PvdA staan de profielen voor wethouder, burgemeester, Eerste- en Tweede

aan te melden via de website van de PvdA.

Basisverkiezingsprogramma Provinciale Statenverkiezingen 2011
Alle aandacht gaat momenteel naar de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2010, maar slechts één jaar later zijn de Provinciale Staten weer aan de beurt. In aanloop naar deze verkiezingen (maart 2011) zal het CLB wederom een basisverkiezings-

gezichtspunten. Veelal zal het hierbij gaan om thema's die verder worden uitgewerkt binnen het CLB, zoals bijvoorbeeld het thema Middenbestuur. In aanloop naar de landelijke verkiezingen in mei 2011 moet er binnen de partij opnieuw gesproken worden over de positie van het middenbestuur, mede ook in het licht van de heroverwegingen van het kabinet. Eén van de 20 ambtelijke commissies die door de regering aan het werk zijn gezet, zal zich buigen over dit vraagstuk en in het voorjaar van 2010 met advies komen. Een ander voorbeeld van een thema in dit verband is de houdbaarheidsdatum van de wethouder, gelet op de vele wethouders die niet de termijn van vier jaar (kunnen) volmaken

Onderzoek

Het CLB zal na de raadsverkiezingen bekijken op welke manier onderzoek naar de verkiezingsuitslag kan bijdragen aan het werk van het CLB. Uiteraard zullen wij een uitgebreide verkiezingsanalyse maken en publiceren in Lokaal Bestuur. De verkiezingsuitslag en daarmee de financiële positie zijn medebepalend of de analyse ook in een aparte publicatie zal verschijnen.

Tot slot

Dit is het eerste werkplan van het CLB als zelfstandige bestuurdersvereniging. Dit werkplan bouwt in grote mate verder op bestaande activiteiten van het CLB. De effecten van de verzelfstandiging en de wensen van de leden van het CLB kunnen aanleiding vormen voor een bijstelling. Op deze wijze kan verder gewerkt worden aan het concreter en invullen van het wenkend perspectief zoals dat in het eerste deel is verwoord.

programma opstellen, waar de gewesten gebruik van kunnen maken en geïnspireerd door kunnen raken bij het opstellen van hun eigen programma's. In het voorjaar van 2010 zal een werkgroep onder procesmanagement van het CLB gaan werken aan de ontwikkeling van dit programma. Zowel voor de input als voor de toetsing wordt een beroep gedaan op de leden van het CLB. Het doel is om het basisverkiezingsprogramma in juni gereed te hebben.

Regionaal / politieke gezichtspunten
Het CLB draagt bij aan meningsvorming binnen de PvdA. Dit doet het CLB onder andere door het bieden van een platform voor lokaal / regionale politieke

ZOU WIBAUT TROTS ZIJN OP HET CLB?

Vandaag, 12 december, richten we de bestuurdersvereniging van de PvdA weer op. Weer, want een eeuw geleden was er al een zelfstandige bestuurdersvereniging in wat toen nog de SDAP heette. Eén van onze grote helden, Floor Wibaut, werd er in 1907 lid van. Als hij ons nu zou zien, zou hij dan trots zijn op ons?

Wibaut was één van de meest spraakmakende lokale bestuurders in de geschiedenis van de sociaaldemocratie. Invloedrijk in het denken over lokale politiek, volkshuisvesting, gemeentelijke financiën en gemeentelijke organisatie. Als wethouder Volkshuisvesting ruimde hij krotten op en bouwde fatsoenlijke woningen voor de Amsterdamse bevolking. Als wethouder Levensmiddelen probeerde hij greep te krijgen op de kosten voor levensonderhoud. Ook maakte Wibaut gemeentebedrijven efficiënt en winstgevend. De gemeente moest zorgen voor het grootst mogelijk gerief, voor de bevolking, tegen de laagste kosten én naar draagkracht.

Thema's die nu ook actueel zijn binnen het lokale bestuur, waarop de laatste jaren heel veel verandert is, waarop veel te doen is. De woningbouwcorporaties zijn verzelfstandigd en maatschappelijk ondernemende organisaties geworden. Er zijn geen wethouders meer met als portefeuille Levensmiddelen, maar wel armoedebeleid en voedselbanken. De gemeentebedrijven zijn buiten de deur gezet. Energie, water en afvalverwerking is big business geworden.

De portefeuilles van Wibaut zijn nog steeds actueel, de aanpak is veranderd. Zou hij trots zijn als hij zag hoe wij het doen? Ik vraag het mij af. Met de verzelfstandiging van de oude gemeentebedrijven wordt efficiëntie, verzakelijking en marktwerking beoogd. Maar extreme bonussen en andere excessen zijn ook een gevolg. Armoedebeleid is

nog steeds een actueel thema voor de lokale politiek en zelfs 'bekend Nederland' heeft weet van het bestaan van voedselbanken. Openbare Werken worden Europees aanbesteed en zijn niet meer lokaal verankerd. Dat geldt ook voor de nutsbedrijven.

Zijn wij trots op hoe wij als lokale, regionale en provinciale bestuurders met deze vraagstukken omgaan? Zouden wij Wibaut ervan kunnen overtuigen dat onze aanpak past bij de sociaaldemocratie van deze eeuw? In het beantwoorden van deze vragen speelt het CLB een belangrijke rol. In het toegankelijk maken van alle ervaringen van onze leden, de ontmoeting en uitwisseling van thema's, het kritisch leren van elkaar. Dit om discussies binnen de PvdA vanuit de lokale, regionale en provinciale gezichtspunten te voeren.

Dit is de uitdaging waar het CLB vorm en inhoud aan wil geven. Samen met u, de leden van het CLB. U telt mee binnen het CLB. En om met Wibaut te spreken: 'Wij moeten het vertrouwen niet vragen voor onze personen, maar voor ons beginsel'. Dat is waar het CLB voor staat. Een bestuurdersvereniging die haar leden ondersteunt bij het bevorderen van de sociaaldemocratische beginselen op lokaal, regionaal en provinciaal niveau. Door dat te doen zijn wij een vereniging waar Wibaut zeker trots op zou zijn.

Jacqueline Kalk, *Secretaris CLB*

Foto Bert Beelen

De Vereniging van Sociaal-Democratische Gemeenteraadsleden tijdens een bijeenkomst in Zwolle in 1927. Toen was het nog een echt mannengezelschap.
Foto Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis in Amsterdam

CLB: 108 JAAR TRADITIE EN ERVARING

Het is vandaag een historisch moment. Met de oprichting van het Centrum voor Lokaal Bestuur krijgt de PvdA een eigen, zelfstandige bestuurdersvereniging. Een organisatie met ruim 3.000 leden. Ruim een eeuw geleden hadden de sociaaldemocraten (toen nog deel uitmakend van de SDAP) ook al zo'n organisatie: de Vereniging van Sociaal-Democratische Gemeenteraadsleden, de oudste bestuurdersvereniging van ons land! Een terugblik.

Zwolle, Tweede Kerstdag 1901. Buiten is het vier graden. Terwijl de meeste Nederlanders zich nog eens behaaglijk omdraaien in bed, zijn twintig sociaaldemocratische raadsleden uit het hele land al vroeg uit de veren. Om tien uur 's ochtends worden ze verwacht in de Buitensociëteit in Zwolle. Partijgenoot J. Zoestbergen uit Arnhem heeft de trein van tien voor zes genomen om op tijd in Zwolle te kunnen zijn. Sommige raadsleden zijn nog eerder vertrokken, zoals H. Spiekman uit Rotterdam en zijn collega D. Smits uit Dordrecht. De heren (want dames zijn er in die tijd nog niet in het lokale bestuur) hebben voor hun vergadering in Zwolle een bovenzaaltje geregeld voor f 5. 'Een aangename en nette zaal en zeer goedkoop, onmiddellijk bij 't station, de prijs is zoo laag omrede er geen licht bij gerekend is, dat is zeker ook niet noodig.' Tegen het vergaderen op Tweede Kerstdag heeft niemand bezwaar. Het is een van de schaarse vrije dagen waarop raadsleden tijd kunnen vrijmaken voor zo'n bijeenkomst. Velen werken zes dagen in de week, sommigen ook nog een deel van de zondag.

Voorzitter Jan Schaper (raadslid in Groningen, Tweede Kamerlid en een van de oprichters van de SDAP) verwelkomt de aanwezigen en vertelt waarom deze bijeenkomst nodig is. Er bestaat behoefte onder SDAP-raadsleden 'die thans zoo weinig voeling met elkaar hebben, om samen één lijn te trekken en ook om van elkaars arbeid te profiteren. Er zijn vele zaken waaromtrent de geesten door onderlinge bespreking kunnen worden opgehelderd, al moeten de belangrijkste zaken op het Partijkongres hun beslissing vinden.' In België is vijf jaar eerder ook een vereniging van socialistische raadsleden opgericht en die is een succes gebleken. Zoiets moet er ook in Nederland komen. Aldus wordt besloten. Er wordt een voorlopig bestuur gevormd, dat een en ander verder gaat uitwerken. Op zondag (!) 25 mei 1902 komt dit voorlopig bestuur van de Vereniging van Sociaal-Democratische Gemeenteraadsleden in Nederland (VSDG) bijeen om over de ontwerpstatuten te praten. Artikel 1 van die statuten formuleert als doel van de vereniging: 'een verband te vormen tus-

schen de sociaaldemocratische gemeenteraadsleden in Nederland, en tusschen dezen en de leden der Sociaaldemocratische Arbeiderspartij in Nederland (...), die in gemeentepolitiek belang stellen. Zij beoogt de eenheid van optreden der sociaaldemocratische gemeenteraadsleden te bevorderen; voorts dat de sociaaldemocratische gemeenteraadsleden elkander op de hoogte zullen houden van hunne handelingen in die functie, en kennis te verspreiden aangaande de eischen van de S.D.A.P. ten aanzien van bestuur en beheer in de gemeenten, en de verwezenlijking dier eischen naar vermogen te bevorderen.'

Gemeenteprogram

Over één ding hoeft de nieuwe vereniging zich niet druk te maken: de opstelling van een gemeenteprogram. Dat is er al. Het is in april 1899 op het SDAP-congres in Leeuwarden goedgekeurd. Het programma bevat bepalingen over de uitbreiding van het gemeentelijk grondbezit, overname van nutsbedrijven door de gemeente, zorg voor werklozen, betere bezoldiging van

gemeentewerklieden, voorstellen voor kosteloos onderwijs, bouw van arbeiderswoningen door de gemeente, keuring van levensmiddelen, betere gemeentelijke armenzorg, opheffing van bepalingen in politieverordeningen die de vrijheid van drukpers en vergadering belemmeren en voorstellen voor invoering van progressieve gemeentelijke belastingen. De SDAP had met dit gemeenteprogram de primeur in de vaderlandse geschiedenis. De liberale en confessionele partijen zouden pas later volgen. Maar ook internationaal liep zij voorop. De Duitse sociaaldemocraten bijvoorbeeld kregen pas in 1928 een gemeenteprogram. Ook wat de oprichting van een eigen lokale bestuurdersvereniging betreft zijn de sociaaldemocraten voortrekkers. De Anti-Revolutionaire Partij kreeg er pas een in 1908, de Rooms-Katholieke Staatspartij volgde in 1911.

Maar 38 raadsleden

In augustus 1902 worden de conceptstatuten toegestuurd aan alle SDAP-raadsleden. Veel zijn dat er nog niet: 38. Ambt Almelo, Arnhem, Groningen en Haarlem hebben ieder drie SDAP'ers in de raad, Dordrecht, Enkhuizen, Leeuwarderadeel, Scheemda en Smalingerland twee, terwijl Stad Almelo, Deventer, Enschede, Hengelo, Hoogezand, Hoorn, Idaarderadeel, Koog aan de Zaan, Rotterdam, Sappemeer, Schoterland, Tietjerksteradeel, Utrecht, Veendam, Winschoten en Zwolle een eenmansfractie hebben. Steden als Amsterdam, Den Haag, Leiden en Alkmaar hebben nog geen enkele SDAP'er in de raad! De provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland tellen niet één rood raadslid in 1901. De aanvraag tot koninklijke goedkeuring van de statuten en erkenning als rechtspersoon

verloopt zonder problemen. De bestuursleden zijn volgens een rapportage van de Amsterdamse hoofdcommissaris van politie van onbesproken gedrag. Volgens een ambtelijke notitie zijn de doelstellingen van de vereniging niet in strijd met de wet. Ook is 'aanranding der tucht in het leger of op de vloot niet te duchten.' Nu er een eigen sociaaldemocratische bestuurdersvereniging is, kunnen de raadsleden met meer kracht strijden voor de verwezenlijking van hun idealen. In 1907 krijgt de vereniging een eigen blad, *De Gemeente*, opgericht door P.L. Tak en F.M. Wibaut. Aanvankelijk is de VSDG een kleine organisatie, die met schaarse middelen moet vechten voor haar bestaan. Pas na de Eerste Wereldoorlog, als het algemeen kiesrecht zorgt voor een forse toename van het aantal rood raadsleden, krijgt zij een stevigere basis. In 1924 mogen ook statenleden lid worden. Na de Tweede Wereldoorlog wordt de vereniging een sectie van de Wiardi Beckman Stichting (WBS), het wetenschappelijk bureau van de PvdA. In 1987 wordt de naam veranderd in Centrum voor Lokaal Bestuur. *De Gemeente* gaat *Lokaal Bestuur* heten. Het CLB zal vanaf vandaag, 12 december 2009, verder gaan als zelfstandige organisatie met eigen statuten. Een nieuw CLB, maar wel een organisatie die kan bogen op een traditie en een ervaring van maar liefst 108 jaar!

Jan de Roos
Eindredacteur *Lokaal Bestuur*

Meer over de geschiedenis van het CLB in het jubileumboek 'Besturen als kunst. Lokale sociaal-democraten 100 jaar verenigd' (Amsterdam 2002).

V.l.n.r. Margriet Visser (beleidsmedewerker), Jacqueline Kalk (secretaris), Jan de Roos (eindredacteur *Lokaal Bestuur*), Jessica Schipper (secretariaatsmedewerker).

BEREIKBAARHEID CLB

Algemeen tel.nr. 0900-9553, fax 020-5512250
E-mail: clb@pvda.nl, website: www.lokaalbestuur.nl
Postadres: Postbus 1310, 1000 BH Amsterdam

Medewerkers:

Jacqueline Kalk (secretaris, ma t/m vrij)
020-5512264, jkalk@pvda.nl
Jessica Schipper (secretariaat, ma, di, do en vrij)
020-5512205, jschipper@pvda.nl
Margriet Visser (beleidsmedewerker, ma, di en vrij)
020-5512279, mvisser@pvda.nl
Jan de Roos (*Lokaal Bestuur*, ma en do)
020-5512233, jdroos@pvda.nl